

УДК 7.075

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.33.17>

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ АРТАУКЦІОНІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Зінченко Микола Володимирович

аспірант кафедри мистецтвознавчої експертизи,
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв,
Київ, Україна,

e-mail: postgraduate241991@gmail.com, orcid: 0000-0003-1650-9736

Анотація. **Метою дослідження** є огляд сучасних світових тенденцій, які реалізуються на теренах артаукціонів і відображаються у сучасних мультимедійних цифрових формах. Із погляду **методологічного** забезпечення **дослідження** важливими є такі принципи: об'єктивності, системності (цілісності, усебічності, комплексності) та історико-логічний. У низці мистецтвознавчих та культурологічних підходів були застосовані наукові методи, зокрема методи оцінки (матеріальної та естетичної) художньо-мистецької творчості, яка, своєю чергою, є об'єктом і платформою аукціонної діяльності: 1. історико-культурний метод (він дає змогу систематизовано оцінити особливості розвитку зображувального мистецтва в певні історичні періоди); 2. історико-біографічний метод, методика просопोगрафії (ці методичні прийоми дають змогу комплексно дослідити особливості життя і творчості митців (твори яких є предметом артаукціонної діяльності), висвітлити значення їхньої творчості на світових теренах тощо); 3. історико-компаративний метод дає змогу порівняти особливості й результати творчості діячів зображувального мистецтва із загальносвітовими, регіональними та глокальними культуро-мистецькими процесами; 4. методи діахронії і синхронії дають змогу оцінити з культурологічного та мистецтвознавчого погляду динамічний процес створення художніх творів, розвиток мистецьких стилів, жанрів, напрямів і т. ін.; 5. метод мистецтвознавчого порівняльного аналізу дає змогу здійснити ідентифікацію твору зображувального мистецтва як художнього явища, його стилю, належності до школи, часу створення, порівняти особливості творчості визначеного майстра-митця з іншими особами за композиційним рішенням, сюжетом, технікою письма, орнаментикою у творах, зокрема декоративно-прикладного мистецтва тощо; 6. методологія семіотики, семіології є основою естетичних оцінок творчості майстрів образотворчого цеху, у її основі містяться мистецтвознавчі та культурологічні дослідження у сфері знаків, сенсів, смислів, символів, кодів тощо, які певним чином дають змогу схарактеризувати особливості естетичної платформи творів зображувального мистецтва в сенсі етнічної айдентики, загальнолюдських архетипів тощо; 7. застосування сучасних методів мистецтвознавства: формально-стилістичного аналізу, іконологічного методу інтерпретації художнього твору тощо дає змогу систематизовано оцінити особливості художніх творів, які є предметом аукціонного продажу; метод стилістичного аналізу передбачає вивчення теми й сюжету твору зображувального мистецтва, особливостей його іконографії, а також композиції, колориту, кольорового рішення й інших характерних ознак із метою ідентифікації приналежності описуваної роботи до певного хронологічного періоду, стилю або напрямку; визначення місця створення, авторства тощо.

Наукова новизна дослідження полягає в актуальній оцінці сучасних тенденцій на світовому артринку, зокрема у просторі артаукціонів – лідерів сучасного артринку. У ході дослідження зроблено такі **висновки**: 1. сучасний простір артаукціонів ураховує найновіші досягнення у мультимедійній цифровій сфері; 2. сучасні артаукціони виставляють на продаж як твори минулих історико-культурних діб, так і твори, які креатовані на підставі сучасних технік і технологій.

Ключові слова: тенденції, артринок, артаукціон, образотворче мистецтво, комп'ютерне мистецтво, цифрове мистецтво.

ВСТУП

Проблема дослідження сучасних тенденцій на артринку, зокрема на теренах артаукціонної діяльності, пов'язана з розумінням новітніх зрушень, що викликані перерозподілом активів (приватних, індивідуальних та групових) на ринку споживання матеріальних і духовних благ. Сучасні аукціонні будинки застосовують найновіші матеріальні техніко-технологічні досягнення (технології) з метою обійняти монополне місце на артринку. По-перше, йдеться про надпотужне зростання ринку віртуальних артпродажів. По-друге, важливе місце в артпродажах займають творіння мультимедійного характеру, змісту і форм. По-третє, сучасні митці актуально переймані надсучасним трендом – створенням цифрової мистецької продукції. Ці тенденції у сьогоденні є надактуальною темою сучасних культурологічних і мистецтвознавчих досліджень; до неї також мають долучитися вітчизняні дослідники. Особливе значення це має у час жорстких геополітичних та ідеологічних змагань, у межах яких естетика мистецтва і залучення коштів від продажу творів образотворчого мистецтва на артаукціонах різних типів та видів мають стратегічне значення. Воно реалізується в Україні як фінансовий ресурс, спрямований на справу оборони і підтримки вітчизняних митців, культури і мистецтва у цілому.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблема артаукціонних продажів була започаткована ще у ХХ ст. Нею займалися: Chisholm, Hugh, Evelyn, John, Graves, Algernon (британський мистецтвознавець і артдилер, який спеціалізувався на документації виставок і продажу творів мистецтва, створив довідкові джерела, які започаткували сучасну дисципліну дослідження походження творів мистецтва, – провенанс). Скотт Рейберн є незалежним лондонським журналістом, який пише про світ мистецтва, художників та їхні ринки, є постійним автором The New York Times; серед інших важливих новин для The New York Times є його репортаж про картину

Бенксі (Banksy) (1974), скандально відомого англійського андерграундного художника графіті, політичного активіста та режисера, «Дівчинка з повітряною кулькою» (2018) та продаж у 2021 р. NFT авторства Біпла (Майкл Джозеф Вінкельманн (1981), американський цифровий художник, графічний дизайнер та аніматор) «Everydays – The First 5000 Days». Деніел Грант є автором книги «Бізнес бути художником» та кількох інших посібників із кар'єри для митців; він пише для різноманітних друкованих та онлайн-видань: The New York Times, Wall Street Journal, New York Observer та Sculpture Magazine. Жаклін Мартінес відвідувала великі мистецькі ярмарки, такі як Art Basel та Art Miami, висвітлюючи інші виставки та мистецькі тенденції у своїх статтях. Адрієн Рамбах є паризьким мистецтвознавцем, опублікував численні статті в різних наукових виданнях, присвячених, зокрема, історії колекціонування. Art+Auction є щомісячним мистецьким журналом, який видається в Нью-Йорку, Louise Blouin Media [13]. Kathryn Brown (доцентка історії мистецтва та візуальної культури в Університеті Лафборо (Велика Британія)) є редакторкою серії Contextualizing Art Markets (Bloomsbury)); опублікувала книгу «Art auctions: spectacle and value in the 21st century» (2024) [18]. У ній авторка досліджує мінливі амбіції та діяльність аукціонних домів, проливаючи нове світло на владні структури глобальної артторгівлі. У цій книжці пропонується свіжий погляд на мистецькі аукціони, досліджується їхня багатогранна роль на сучасному міжнародному артринку тощо.

Українські вчені теж долучилися до вивчення цієї теми. Так, Ольга Калашнікова вважає, що аукціони творів мистецтва являють собою цілу індустрію, що об'єднує агентів, які займаються пошуком потенційних покупців та продавців мистецьких творів; експертів, які встановлюють автентичність артоб'єктів, автора, назву, аналізують стан збереження та визначають прогнозу вартість; PR-менеджерів, які займаються рекламною кампанією з підготовки майбутніх торгів та оприлюдненням інформації щодо продажів,

які відбулися; арткритиків, які виступають на різних платформах з аналізом тих творів мистецтва, що стали предметом продажу; аналітиків артринку, які готують прогнози, урахувуючи сучасні ринкові тенденції; фахівці артсегменту у провідних банках світу; величезної армії спеціалістів з оформлення та організації процедури проведення аукціону [5, с. 134]. Катерина Гай зазначила: «...артринок формується ... аналітичного огляду подій, що відбуваються ... немає ... внесок у теоретичне дослідження артринку зробили ... американські вчені, в Україні переважно користуємося їхніми перекладеними виданнями ... відсутнє цілісне культурологічне вивчення артринку як особливого соціокультурного явища...» [4, с. 1199]. Фрагментарно діяльність артдилерів, аукціонів тощо досліджували Олег Сидор-Гібелінд (Сидор Гібелінд, 2015) та Оксана Чепелик (Чепелик, 2008). Дмитро Акімов наводить цитату з Франсуа Колбера (віцепрезидента Ради з мистецтв Канади, завкафедри артменеджменту, професора культурної політики Вищої школи економічних наук (Монреаль, Канада)) стосовно комплексної оцінки твору мистецтва, що вона презентує його на артринку: «...[Із] використанням трьох вимірів: порівняльного, технічного та привхідного. Перший ... дає змогу споживачам розглядати артпродукт у ... порівняльних критеріях, як сфера, жанр, історія ... Другий ... включає ... технічні та матеріальні компоненти продукту в тому вигляді, в якому їх отримує споживач... Третій ... пов'язаний з ефемерними обставинами, що оточують сприйняття артпродукту...» [1, с. 70]. Є програмною стаття Надії Павліченко, у якій дослідниця зазначила: «...За останнє десятиліття в Україні діяли близько семи аукціонних домів, які стабільно проводили торги і мали свою спеціалізацію...» [7, с. 60]. На думку Сергія Русакова, одним із підходів, який дає змогу описати та пояснити феномен артринку (що на ньому перетинаються сучасні культурні, економічні, соціальні процеси), є культурологічні концепції глобалізації; у цьому контексті «...розглядати артринок можна крізь призму ... моделей досліджень глобалізації: гіперглобалістичні, скептичні та трансформістські (Held, McGrew, Goldblatt, & Perraton, 1999)...» [8, с. 175]. Тетяна Міронова вважає, що успіх окремих художників, які вийшли на світову мистецьку арену, та зростання цін на їхні твори зумовили появу в українському артпросторі аукціонних домів, що реалізують бізнес-програми, пов'язані з мистецтвом та антикваріатом. На думку дослідниці, саме вони сформували структуру для участі

у вітчизняному та міжнародному артбізнесі, яка працює на високому професійному рівні, достойно презентує український арт у світовому просторі. На думку Т. Міронової, головними критеріями аукціонної вартості твору стають провенанс, автентичність [7, с. 119]. На переконання Дениса Белькевича [3, с. 5], на ринку мистецтва індивідуальний ринковий портфель складається з безризикових активів, зокрема до них відноситься категорія творів, яка ніколи не втрачає своєї цінності (ними є визнані шедеври світового мистецтва); у другій черзі виокремлюються роботи визнаних майстрів національної або регіональної цінності [3, с. 6].

МЕТА

Огляд сучасних світових тенденцій, які реалізуються на теренах артаукціонів і відображаються у сучасних мультимедійних цифрових формах.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Аукціони творів мистецтва можуть проводитися онлайн або офлайн. Онлайн-аукціони переважно проводяться через різні платформи, де учасники торгів можуть брати участь віртуально, тоді як офлайн-аукціони проводяться у фізичних аукціонних будинках. Обидва типи аукціонів сприяють підвищенню попиту на ринку артаукціонів, забезпечуючи ширше охоплення потенційних покупців, збільшуючи конкуренцію серед учасників торгів і забезпечуючи більший доступ до різноманітного асортименту творів мистецтва [9; 10]. Це, зрештою, призводить до підвищення цін продажу та зростання інтересу до артринку.

У XXI ст., а особливо з 2010 р., стало більш поширеним світовим явищем, коли твори мистецтва продаються на аукціонах за ціною, що перевищує \$100 млн. Чинники, які впливають на таку високу ціну, включають репутацію художника, вік твору, стан артринку, походження твору та час, що минув із моменту останнього виставлення на продаж [13]. У листопаді 2013 р. за триптих авторства Френсіса Бекона «Три дослідження Люціана Фрейда» (1969 р.) було сплачено \$142,4 млн. Найвищою ціною, коли-небудь сплаченою за твір мистецтва на аукціоні, стала картина Пабло Пікассо «Жінки Алжиру (версія О)», продана Christie's у травні 2015 р. за \$179,4 млн.

Однією з найбільших змін на мистецьких аукціонах у XXI ст. є започаткування та розширення онлайн-торгів, які доповнюють, а іноді й замінюють фізичні аукціони:

онлайн-аукціони мистецтва є найбільш швидкозростаючим сегментом додатків із погляду доходів [6, с. 116]. Онлайн-платформи спростили для колекціонерів та ентузіастів участь в аукціонах із будь-якої точки світу, що призвело до значного збільшення продажів і доходів. Це дало змогу великим аукціонним домам (Christie's, Sotheby's, Phillips і Heritage) просторово кількісно охопити потенційних учасників торгів, збільшити перелік виставлених на аукціони артефактів [19]. Зазначимо із цього приводу: на чистку цих аукціонних домів припадає 90% обороту ринку шедеврів живопису, скульптури та антикваріату. Великі гравці артринку: eBay, Sotheby's, Christie's тощо, особливо після 2015 р., збільшили віртуальні онлайн-аукціони втричі. Окрім них великим авторитетом користуються інші аукціонні дома: Bonhams (Велика Британія), Dorotheum (Австрія), Stockholms Auktionsverk (Швеція), Van-Ham (Німеччина), Phillips (США) тощо. У цілому на артринку діють такі типи мистецьких онлайн-підприємств: онлайн-аукціони (Auctionaftersale, Barneby's, Birdsquare, Heritage Auction, Hihey, Invaluable, Liveauctioneers, Thesaleroom, Paddle8, Invaluable, Live Auctioneers, Phi), онлайн-галереї та онлайн-ринки.

Важливо: у віртуальному форматі пролонговано присутня інклюзивність, цей феномен потужно впливає на формування віртуальних аукціонів. Застосовуючи цю концепцію онлайн, запрошення може приймати форму спеціального посилання, пароля або електронного квитка для отримання доступу до віртуального салону. Інклюзивність є одним із чинників, які підтримують дефіцит, також ціну мистецтва, зрештою, основний порядок на ринку мистецтва. Сьогодні діюча модель артаукціону змінюється, стаючи більш інклюзивною для сучасних художників, пропонуючи ширший спектр творів мистецтва для ширшої аудиторії. Одним із найпомітніших зрушень, пов'язаних із цією зміною, є постійно зростаючий вплив колекціонерів з азійських ринків [17].

Ще однією важливою тенденцією на артринку є проведення віртуальних NFT-аукціонів (маркетплейсів), на платформі яких створюються, продаються і купуються NFT-токени. Перше за популярністю місце займає маркетплейс Binance NFT. Саме на ньому презентуються роботи багатьох знаменитих цифрових художників [2, с. 49]. Ця біржа регулярно укладає нові співробітництва з брендами та авторами творів, які можуть самостійно створити власний NFT. Другу позицію займає платформа Vubit, на якій створюються,

продаються та купуються NFT-токени на основі мережі Ethereum. При цьому маркетплейс установлює для авторів творів фіксовані роялті у розмірі 1%. На третьому місці знаходиться маркетплейс OpenSea – найстаріший та найбільший ринок NFT, який активно розвивається з 2017 р. У 2021 р. за версією Art Review найвпливовішою у світі мистецтва стала не людина, а NFT «Nyan Cat»: він був проданий у 2021 р. за 300 ETH – Ethereum (\$590 тис) [16].

Дані свідчать: ринок високого класу працює повільніше, ніж в останньому кварталі 2023 р. У першому кварталі 2024 р. загальний світовий аукціонний оборот образотворчого мистецтва становив \$1,3 млрд (Key figures., 2024). 162 тис – кількість лотів, проданих у першому кварталі 2024 р., зменшилася лише на 1% порівняно з аналогічним періодом 2023 р. 79% – скорочення аукціонного обороту з продажу творів образотворчого мистецтва у Франції: \$17 млн у першому кварталі 2024 р. порівняно з \$82 млн у першому кварталі 2023 р. 142 – кількість 7-значних результатів (у доларах, з урахуванням комісійних), підрахованих Artprice у першому кварталі 2024 р. по всьому світу [18].

За відсутності в січні 2024 р. робіт Старого Майстра (які би підкорили нові вершини артринку) 10 найкращих результатів першого кварталу цього року були продані в Лондоні в березні: 6 – на Christie's і 4 – на Sotheby's. Вони нагороджували роботи знакових художників Модерну, повоєнного та сучасного мистецтва за винятком рідкісних підписів, які не потрапляють до цього типу рейтингів. Продажі Christie's 7 березня 2024 р. принесли чотири найкращі результати, включаючи \$43 млн за «L'Ami Intime» Рене Магрітта, \$25,1 млн за «Пейзаж біля Малабати, Танжер» Френсіса Бакона і майже \$24 млн за «Каліфорнію», одну з ранніх картин Девіда Хокні (яка підготувала ґрунт для його найвідоміших творів). Наступні чотири найкращі результати на торгах Sotheby's 6 березня 2024 р. принесли роботи Пікассо, Моне, Сіньяка та Бекона.

Seven artists accounted for the 10 best results of Q1 2024 (до 10 найкращих результатів I кварталу 2024 р. увійшли сім художників) (рис. 1).

Британський художник Лоуренс Стівен Лоурі, набагато менш відомий, аніж такі відомі підписи, як Моне чи Пікассо, несподівано з'явився у цьому рейтингу. Але хоча Лоурі, можливо, і менш відомий, він залишається одним із найпопулярніших британських художників ХХ ст., відомим своїми унікальними роботами, що зображують індустріальні

Artist	Artwork	Price	Date	Auctioneer
René MAGRITTE (1898-1967)	<i>L'ami intime</i> (1958)	\$43m	03/07/2024	Christie's London
Francis BACON (1909-1992)	<i>Landscape near Malabata, Tangier</i> (1963)	\$25.1m	03/07/2024	Christie's London
David HOCKNEY (1937-)	<i>California</i> (1965)	\$23.9m	03/07/2024	Christie's London
Claude MONET (1840-1926)	<i>Motivée sur la Seine, temps net</i> (1897)	\$18.4m	03/07/2024	Christie's London
Pablo PICASSO (1881-1973)	<i>Homme à la pipe</i> (1968)	\$17.5m	03/06/2024	Sotheby's London
Paul SIGNAC (1863-1935)	<i>Saint-Tropez. Le rayon vert</i> (1906)	\$9.87m	03/06/2024	Sotheby's London
Claude MONET (1840-1926)	<i>Arbres au bord de l'eau, printemps à Giverny</i> (1885)	\$9.87m	03/06/2024	Sotheby's London
Francis BACON (1909-1992)	<i>Study of George Dyer</i> (1970)	\$8.7m	03/06/2024	Sotheby's London
Claude MONET (1840-1926)	<i>Prairie fleurie à Giverny</i> (1890)	\$8m	03/07/2024	Christie's London
Laurence Stephen LOWRY (1887-1976)	<i>Sunday Afternoon</i> (1957)	\$7.99m	03/20/2024	Christie's London

©artprice.com

Рис. 1. 10 найкращих результатів I кварталу 2024 р. увійшли сім художників [18]

пейзажі Салфорда, Манчестера та інших міст Східного Мідленда. Одна з його головних композицій, «Недільний полудень» (1957), що неодноразово виставлялася в галереї Тейт, була продана на аукціоні Christie's 20 березня 2024 р. за \$8 млн. Цей результат, який ненабагато поступається його нинішньому рекорду в \$9,1 млн (установленому в 2011 р.), відображає постійно зростаючий ентузіазм колекціонерів до мистецтва, яке описують як «наївне». Варто також зазначити, що у 2022 р. Дуаньє Руссо, художник-самоучка, яким захоплювалися авангардисти ХХ ст., установив приголомшливий рекорд у \$43,5 млн за роботу «Полум'я» (1910), вдвічі перевищивши її мінімальний естимейт, що дало йому новий аукціонний рекорд, удесятеро вищий за його попередній.

На відміну від Дуаньє Руссо і попри наївність його живописного стилю Лоуренс Стівен Лоурі не був самоучкою. Він відвідував вечірні заняття з живопису та рисунку в Салфордській школі мистецтв, а також у Муніципальному коледжі мистецтв, де навчався під керівництвом французького імпресіоніста П'єра Адольфа Валетта. Лоурі, який помер у 1976 р. у віці 88 років, залишив по собі значну мистецьку спадщину, що складається з приблизно 1 тис картин і понад 8 тис малюнків.

Невдовзі після смерті художника велика ретроспектива його робіт, представлена в Королівській академії в Лондоні, стала однією з найпопулярніших музейних виставок, присвячених художнику ХХ ст. Інша ретроспектива, «Лоурі і живопис сучасного життя», віддала данину його творчості у 2014 р. в британській галереї «Тейт». Під час цієї виставки лондонський аукціон Sotheby's провів розпродаж під назвою «Лоурі»: Колекція

А.Дж. Томпсона», на якому одна з його найцінніших картин, «Цирк Пікаділлі, Лондон» (1960), була оцінена у понад \$8,4 млн.

Тоді як Лоурі посідає 10-е десяте місце в глобальному рейтингу художників за річним аукціонним оборотом за I квартал 2024 р., Рене Магрітт беззаперечно лідирує [12]. З аукціонним оборотом, який лише за три місяці 2024 р. перевищив \$64 млн, зокрема завдяки вражаючому результату в \$43 млн за символічну роботу «L'ami intime», Магрітт значно випередив знакові фігури – Клода Моне та Пабло Пікассо. На березневих торгах (2024 р.) розійшлися 4 картини та 8 малюнків Магрітта; жодна з решти робіт не залишилася непроданою. Попит на бельгійського художника-сюрреаліста перебуває на піку, що підтверджує його позицію серед найбільш затребуваних і цінних художників на сучасному артринку. Згідно з індексом цін Artprice, вартість його картин зросла більше ніж на 600% за період близько 20 років. Найбільше його роботи зросли у ціні близько двох років тому, після продажу картини із серії «Імперія світла» за вражаючу суму в \$79,3 млн. Вона додала понад \$19 млн до своєї передпродажної оцінки, що відображає різке зростання ентузіазму та попиту на його роботи.

У глобальному огляді ринку аукціонних торгів творів мистецтва прогнозується, що в період із 2024 по 2031 р. ринок артаукціонів щорічно зростатиме на 14,2% [11]. Виділимо сучасні тренди на світовому артринку: 1. *онлайн-аукціони мистецтва*; поява онлайн-платформ зробила мистецькі аукціони більш доступними для глобальної аудиторії, що дало змогу збільшити кількість учасників і можливості для торгів; 2. *технологія блокчейн*; використання технології блокчейн для

перевірки походження та автентичності набуває усе більшої популярності на артринку, підвищуючи довіру та прозорість серед покупців і продавців; 3. *NFT*: невзаємозамінні токени революціонізували спосіб купівлі-продажу цифрового мистецтва, створивши нові можливості для художників і колекціонерів на ринку; 4. «Стале мистецтво»; нині зростає популярність екологічно чистого мистецтва, колекціонери шукають твори, виготовлені з екологічно чистих матеріалів або зосереджені на темах сталого розвитку; 5. різноманітне представництво: артринок стає усе більш інклюзивним; попит на мистецтво недостатньо представлених художників і культур призводить до того, що на аукціонах виставляється і продається більш різноманітний асортимент творів мистецтва.

Оглянемо географічний аспект сучасних тенденцій на артринку та на ринку артаукціонів [14]. Ринок аукціонів творів мистецтва в Північній Америці є динамічним, на ньому ключовими гравцями є США та Канада. На світовому ринку артаукціонів домінують аукціонні дома Sotheby's та Christie's. У Європі такі країни, як Німеччина, Франція, Великобританія, Італія тощо, також мають процвітаючі ринки аукціонних торгів творами мистецтва; на їхньому просторі лідирують такі гравці, як Nagel, Dorotheum та Phillips. Азійсько-Тихоокеанський регіон, зокрема Китай, Японія, Південна Корея та Індія, пропонує значні можливості для зростання таких аукціонних домів, як China Guardian та Bonhams. Латинська Америка, включаючи Мексику, Бразилію, Аргентину та Колумбію, також є зростаючим ринком; тут такі гравці, як Yong Xin та Ali, набувають усе більшої популярності. На Близькому Сході та в Африці такі країни, як Туреччина, Саудівська Аравія, ОАЕ та Корея, мають потенціал для зростання, а такі компанії, як Poly Group та David Zwirner, розширюють свою присутність. У цілому зазначимо: ключовими чинниками розвитку ринків артаукціонів є: підвищення рівня добробуту, зростання інтересу до мистецтва як інвестиції, технологічний прогрес в аукціонній індустрії [15].

Сьогодні очікується, що середньорічне зростання ринку артаукціонів становитиме близько 4,5% протягом 2024–2031 рр. завдяки різним інноваційним стратегіям та драйверам зростання. Одним із ключових чинників цього процесу є зростаюча діджиталізація артринку: вона призвела до збільшення кількості онлайн-аукціонів. Ця тенденція має пролонгований характер: усе більше покупців і продавців творів мистецтва звертаються до

онлайн-платформ через їх зручність і доступність. Розгортання технології блокчейн є ще однією інноваційною стратегією, яка, як очікується, сприятиме зростанню ринку артаукціонів. Блокчейн може забезпечити більшу прозорість і безпеку в операціях із творами мистецтва, підвищуючи довіру між покупцями і продавцями. Ця тенденція, ймовірно, поверне на ринок більше інвесторів і колекціонерів. Окрім того, очікується, що зростання кількості інвестиційних фондів у сфері мистецтва та зростаючий інтерес до сучасних і молодих художників також сприятимуть зростанню ринку. Використовуючи ці тенденції та цифрові платформи і технологію блокчейн, ринок артаукціонів може покращити свої перспективи зростання і захопити більшу частку ринку в найближчі роки [20].

Основними гравцями на артринку і ринку артаукціонів у довгостроковій перспективі залишаться: Sotheby's, Christie's, Nagel, David, Phillips, Poly Group, China Guardian, Bonhams, Yong Xin та Ali. Зокрема, Christie's, заснований у 1766 р., зосереджується на сучасному та модерному мистецтві. Компанії Poly Group та China Guardian швидко розвиваються на китайському артринку. Зокрема, Poly Group (державне підприємство) збільшує свою присутність на міжнародній сцені артаукціонів; водночас China Guardian став провідним гравцем на внутрішньому китайському ринку. Наведемо дані стосовно доходів від продажів деяких ключових гравців на ринку аукціонів творів мистецтва: Sotheby's – \$5,5 млрд, Christie's – \$7,4 млрд, Phillips – \$719 млн, Bonhams – \$310 млн.

Узагальнимо: ринок артаукціонів є висококонкурентним і динамічним, його гравці постійно прагнуть до інновацій та залучення нових покупців. Оскільки світовий артринок продовжує зростати, компанії мають адаптуватися до мінливих тенденцій та вподобань споживачів, щоб залишатися попереду конкурентів.

ВИСНОВКИ

Артаукціонна діяльність, зокрема покупка-продаж творів образотворчого мистецтва, сьогодні швидко зростає кількісно й якісно. У кількісному плані мається на увазі зростаюча кількість виставлених лотів і різноманіття образних форм. У якісному плані йдеться про зростання інтересу до творів Модерного періоду, творів сучасних митців – від високооплачуваних до робіт маловідомих діячів мистецтва. Ще однією тенденцією сучасності є перевищення цінового порогу – понад \$100 млн. Провідні аукціонні

доми послугуються необмеженим ресурсом віртуального онлайн артринку. Активно розвивається ринок NFT-творів та особливої форми оплати. Відзначається тенденція до зростання ваги азійського артринку. Ці тенденції мають бути осмисленими в сучасних роботах культурологічного та мистецтвознавчого характеру. На нашу думку, значної уваги потребує оцінка вітчизняного артринку та ринку артаукціонів в умовах війни. Сьогодні фіксуються приклади співдіяльності відомих артаукціонних брендів із представниками вітчизняного бізнесу і діячами вітчизняного мистецтва. Певна частина коштів, виручених від цих проєктів, перераховується на користь вітчизняної оборони і діяльності агентів культури – приватних і державних. Сьогодні питання спасіння вітчизняної культури і пропаганда всього українського є стратегічним питанням. Воно, своєю чергою, потребує детального осмислення і дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Акімов Д.І. Артринки та артпродукти у структурі маркетингу мистецтва. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 3. С. 70–76.
- [2] Безугла Р. Бренд митця та артринки: сучасна система цінностей у мистецтві. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2021. Вип. 17. Ч. 2. С. 49–53.
- [3] Белькевич Д. Твір мистецтва як фінансовий інструмент: перспективи впровадження в Україні. *Мистецтвознавство України*. 2014. Вип. 14. С. 5–12.
- [4] Гай К. Артринки України кінця ХХ – початку ХХІ ст.: джерела дослідження. *Народознавчі зошити*. 2012. № 6(108). С. 1195–1201.
- [5] Калашнікова О.Л. Нові формати мистецтва: досвід аукціонів. *XXII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic research, innovation and results»*, 07–10 June 2022, Prague, Czech Republic. С. 134–136.
- [6] Міронова Т.В. Функціонери сучасного українського артринку: діяльність приватного артсегмента. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. Вип. 43. С. 116–121.
- [7] Павліченко Н.В. Сучасний український артринки: проблеми і рішення. *Магістеріум. Культурологія*. 2015. Вип. 59. С. 57–61.
- [8] Русаков С. Феномен артринку як проблема сучасної культурології. *Культурологічна думка*. 2019. Т. 16. № 2. С. 175–183.
- [9] Силко Р.М., Силко Є.М. Артринки як соціальна система. *Moderní aspekty vědy : XI Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika : Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.*, 2021. С. 317–337.
- [10] Чимбарь А.Ю. Торгівля предметами мистецтва та антикваріату через аукціони. *Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки»*. 2013. № 2. С. 81–84.

[11] An In-Depth Analysis of the Global Art Auction Market Scope and its rapid growing 14.2% CAGR forecasted for period from 2024 to 2031 (2024). URL: <https://www.linkedin.com/pulse/in-depth-analysis-global-art-auction-market-scope-its-rapid-pk5ze>

[12] Art auctions: spectacle and value in the 21st century (2024) / Lund Humphries Publishers Ltd. Sotheby's Institute of Art. Series: Hot Topics in the Art World. 104 p.

[13] Dan Duray Blouin Media, Publisher of Art+Action and Modern Painters, Terminates Most International Freelance Contracts. Observer. 2013. URL: <https://rehs.com/eng/2013/12/blouin-media-publisher-of-artaction-and-modern-painters-terminates-most-international-freelance-contracts/>

[14] Davies Rob. What \$110m for a Basquiat painting tells us about the art market. *The Guardian*. 2017. URL: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2017/may/19/basquiat-110m-dollar-sale-proof-of-art-growing-attraction-to-super-rich>

[15] Get a Sample PDF of the Report: URL: <https://www.reliableresearchiq.com/enquiry/request-sample/953085/>

[16] Grace Kay. 'Nyan Cat' flying Pop-Tart meme sells for nearly \$600,000 as one-of-a-kind crypto art. 2021. URL: <https://www.businessinsider.com/ethereum-nft-meme-art-nyan-cat-sells-for-300-eth-2021-2>

[17] Grant Daniel. What You Need to Know About Online Art Auctions». *Wall Street Journal*. 2016. URL: <https://www.wsj.com/articles/online-art-auctions-give-buyers-a-world-of-opportunitiesand-risks-1477274701>

[18] Key figures and best auction results in the first quarter of 2024 (2024). URL: <https://www.artprice.com/artmarketinsight/key-figures-and-best-auction-results-in-the-first-quarter-of-2024>

[19] Reyburn Scott. «The Art Market Is Still Waiting for an Online Revolution». *The New York Times*. 2017. URL: <https://www.nytimes.com/2017/05/05/arts/auction-ecommerce-online-christies-sothebys.html>

[20] Sample Report Request for . URL: <https://www.reliableresearchiq.com/enquiry/pre-order-enquiry/953085>

REFERENCES

- [1] Akimov, D.I. (2020). Art-rynky ta art-produkty u strukturі marketynhu mystetstva [Art markets and art products in the structure of art marketing]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*. № 3. S. 70–76 [in Ukrainian].
- [2] Bezuhla, R. (2021). Brend myttsia ta art-rynok: suchasna systema tsinnostei u mystetstvi [Artist's brand and art market: a modern system of values in art]. *Khudozhnia kultura. Aktualni problemy*. Vyp. 17. Ch. 2.: 49–53 [in Ukrainian].
- [3] Belkevych, D. (2014). Tvir mystetstva yak finansovyi instrument: perspektyvy vprovadzhennia v Ukraini [Artwork as a Financial Instrument: Prospects for Implementation in Ukraine]. *Mystetstvoznavstvo Ukrainy*. Vyp. 14; 5–12. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mysu_2014_14_3 [in Ukrainian].
- [4] Hai, K. (2012) Art-rynok Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI st.: dzherela doslidzhennia [Ukrainian Art

Market of the Late XX – Early XXI Centuries: Sources of Research]. *Narodoznavchi zoshyty*. № 6 (108): P. 1195–1201 [in Ukrainian].

[5] Kalashnikova, O.L. (07–10 June 2022). Novi formaty mystetstva: dosvid auktsioniv [New art formats: auction experience] / *XXII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic research, innovation and results»*. Prague, Czech Republic. P. 134–136 [in Ukrainian].

[6] Mironova, T.V. (2022). Funktsionery suchasnoho ukrainskoho art-rynku: diialnist pryvatnoho art-sehmenta [Functionaries of the contemporary Ukrainian art market: activities of the private art segment]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. Vyp. 43: 116–121 [in Ukrainian].

[7] Pavlichenko, N.V. (2015). Suchasnyi ukrainskyi art-rynek: problemy i rishennia [Modern Ukrainian art market: problems and solutions]. *Mahisterium. Kulturolohiia*. Vyp. 59. S. 57–61 [in Ukrainian].

[8] Rusakov, S. (2019). Fenomen art-rynku yak problema suchasnoi kulturolohi. [The Phenomenon of the Art Market as a Problem of Contemporary Cultural Studies. Cultural Thought]. *Kulturolohichna dumka*. T. 16. № 2: 175–183 [in Ukrainian].

[9] Sylko, R.M., & Sylko, Ye. M. (2021). Art-rynek yak sotsialna systema [Art market as a social system]. *Moderní aspekty vědy : XI Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika : Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.* S. 317–337 [in Ukrainian].

[10] Chymbar, A.Yu. (2013). Torhivlia predmetamy mystetstva ta antykvaryatu cherez auktsiony [Trade in art and antiques through auctions]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu im. Alfreda Nobelia. Ser. Yurydychni nauky*. № 2: 81–84 [in Ukrainian].

[11] An In-Depth Analysis of the Global Art Auction Market Scope and its rapid growing 14.2% CAGR forecasted for period from 2024 to 2031 (2024). Retrieved from: <https://www.linkedin.com/pulse/in-depth-analysis-global-art-auction-market-scope-its-rapid-pk5ze> [in English].

[12] Art auctions: spectacle and value in the 21st century (2024) / Lund Humphries Publishers Ltd. Sotheby's Institute of Art. Series: Hot Topics in the Art World. 104 p. [in English].

[13] Dan Duray Blouin (2013). Media, Publisher of Art+Auction and Modern Painters, Terminates Most International Freelance Contracts. Observer. Retrieved from: <https://rehs.com/eng/2013/12/blouin-media-publisher-of-artauction-and-modern-painters-terminates-most-international-freelance-contracts/> [in English].

[14] Davies, Rob (2017). What \$110m for a Basquiat painting tells us about the art market. *The Guardian*. Retrieved from: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2017/may/19/basquiat-110m-dollar-sale-proof-of-art-growing-attraction-to-super-rich> [in English].

[15] Get a Sample PDF of the Report: Retrieved from: <https://www.reliableresearchiq.com/enquiry/request-sample/953085/> [in English].

[16] Grace Kay. (2021) 'Nyan Cat' flying Pop-Tart meme sells for nearly \$600,000 as one-of-a-kind crypto art. Retrieved from: <https://www.businessinsider.com/ethereum-nft-meme-art-nyan-cat-sells-for-300-eth-2021-2> [in English].

[17] Grant, Daniel (2016) What You Need to Know About Online Art Auctions». *Wall Street Journal*. Retrieved from: <https://www.wsj.com/articles/online-art-auctions-give-buyers-a-world-of-opportunitiesandrisks-1477274701> [in English].

[18] Key figures and best auction results in the first quarter of 2024 (2024). Retrieved from: <https://www.artprice.com/artmarketinsight/key-figures-and-best-auction-results-in-the-first-quarter-of-2024> [in English].

[19] Reyburn, Scott. (2017) «The Art Market Is Still Waiting for an Online Revolution». *The New York Times*. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2017/05/05/arts/auction-ecommerce-online-christies-sothebys.html> [in English].

[20] Sample Report Request for . Retrieved from: <https://www.reliableresearchiq.com/enquiry/pre-order-enquiry/953085> [in English].

ABSTRACT

Zinchenko M. Current global trends in fine art auctions.

The purpose of the study is to review the current global trends that are being implemented in the field of art auctions and reflected in modern multimedia digital forms. From the point of view of **methodological support of the study**, the following principles are important: objectivity, systematicity (integrity, all-roundness, complexity) and historical and logical. In a number of art and cultural approaches, scientific methods were applied, in particular, methods of evaluation (material and aesthetic) of artistic creativity, which, in turn, is the object and platform of auction activity: 1. the historical and cultural method (it allows for a systematic assessment of the peculiarities of the development of fine art in certain historical periods); 2. the historical and biographical method, the method of prosopography (these methodological techniques allow for a comprehensive study of the peculiarities of the life and work of artists (whose works are the subject of art auction activity), highlighting the significance of their work in the world, etc; 3. the historical-comparative method

allows comparing the peculiarities and results of the work of visual artists with global, regional and glocal cultural and artistic processes; 4. the methods of diachrony and synchrony allow assessing the dynamic process of creating artistic works, the development of artistic styles, genres, trends, etc. from the cultural and art historical point of view; 5. the method of art historical comparative analysis allows identifying a work of visual art as an artistic phenomenon, its style, 6. the methodology of semiotics and semiology is the basis for aesthetic assessments of the works of fine art masters; it is based on art historical and cultural studies in the field of signs, meanings, senses, symbols, codes, etc., which in a certain way allow to characterise the features of the aesthetic platform of works of fine art in the sense of ethnic identity, universal archetypes, etc.; 7. application of modern methods of art history – formal and stylistic analysis, iconological method of interpretation of an artwork, etc., allows to systematically assess the features of artworks that are the subject of an auction sale; the method of stylistic analysis involves the study of the theme and plot of a work of fine art, features of its iconography, as well as composition, colour, colour scheme and other characteristic features in order to identify the work described as belonging to a certain chronological period, style or trend. **The scientific novelty of the study** lies in the up-to-date assessment of current trends in the global art market, in particular, in the space of art auctions – the leaders of the contemporary art market. The research has led to the following conclusions: 1. the modern art auction space takes into account the latest achievements in the multimedia digital sphere; 2. modern art auctions offer for sale both works of past historical and cultural periods and works created on the basis of modern techniques and technologies.

Keywords: trends, art market, art auction, fine art, computer (digital) art.

AUTHOR'S NOTE:

Zinchenko Mykola, Postgraduate student at the Department of Art Expertise, National Academy of Culture and Arts Management, Kyiv, Ukraine, e-mail: postgraduate241991@gmail.com, orcid: 0000-0003-1650-9736.

Стаття подана до редакції 28.06.2024.